

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN VUOSIRAPORTTI 2025

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen taustaa

- Rautavaaralaisten hyvinvoinnin edistämistyötä ohjaa laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. [Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2021-2025](#) hyväksyttiin hyvinvointilautakunnassa 15.3.2023, kunnanhallituksessa 29.03.2023 ja kunnanvaltuustossa 11.05.2023
- Lisäksi kunta on laatinut [Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021-2025](#)
- Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §). Vuosittaisessa raportoinnissa käytetään viimeisimpiä saatavilla olevia indikaattoritietoja. Kaikki tiedot eivät päivity vuosittain.
- Rautavaaran hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 painopisteet ovat:
  - 1) Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen
  - 2) Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö
  - 3) Mielekkään tekemisen mahdollistaminen
  - 4) Elämisen mahdollisuuksien parantaminen

Liikunnallisen elämäntavan
vahvistaminen

Ehkäisevä päihde- ja
mielenterveystyö

Mielekkään tekemisen
mahdollistaminen

Elämisen mahdollisuuksien
parantaminen

2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

LAPSET JA NUORET

Pitää koulunkäynnistä, % 4. ja 5. luokan oppilaista

54 (2023) → **50** (2025)
Koko maa 70 (2025)

Tulee hyvin toimeen koulukavereiden kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista

67 (2023) → **90** (2025)
Koko maa 80 (2025)

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, % 4. ja 5. luokan oppilaista

33 (2023) → **45** (2025)
Koko maa 55 (2025)

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (Move!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

90 (2024) → **100** (2025)
Koko maa 35 (2025)

Syö aamupalaa joka arkiamu, % 8. ja 9. luokan oppilaista

52 (2023) → **68** (2025)
Koko maa 55 (2025)

Ei ole kiusattu koulussa lukukauden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

62 (2023) → **74** (2025)
Koko maa 74 (2025)

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

43 (2023) → **48** (2025)
Koko maa 29 (2025)

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

71 (2023) → **76** (2025)
Koko maa 44 (2025)

On ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

50 (2023) → **33** (2025)
Koko maa 39 (2025)

Käyttää nykyisin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % 8. ja 9. luokan oppilaista

45 (2023) → **24** (2025)
Koko maa 17 (2025)

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (Move!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

71 (2024) → **90** (2025)
Koko maa 40 (2025)

LUKIOLAISET

Indikaattori	Tulos: Pohjois-Savon hyvinvointialue (%)	Tulos: Rautavaaran lukio
Koulu-uupumus (summaindikaattori)	15	Jonkin verran harvinaisempaa
Pitää koulunkäynnistä	64	Jonkin verran harvinaisempaa
Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista	67	Jonkin verran harvinaisempaa
Opettajat ovat kiinnostuneita oppilaan kuulumisista	78	Jonkin verran yleisempää
Nukkuu arkisin vähintään 8 tuntia (summaindikaattori)	61	Jonkin verran yleisempää
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (summaindikaattori)	19	Jonkin verran harvinaisempaa
Liaksi koettu netin käyttö (summaindikaattori)	10	Jonkin verran harvinaisempaa
Koululounas on maultaan hyvää	61	Jonkin verran harvinaisempaa
Syö koululounasta päivittäin	64	Jonkin verran harvinaisempaa
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa (summaindikaattori)	35	Jonkin verran harvinaisempaa
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	20	Jonkin verran harvinaisempaa
Ei ole kiusattu koulussa lukukauden aikana	93	Jonkin verran harvinaisempaa

Oppilaitoksen tulos suhteessa vertailualueeseen:

- Merkittävästi yleisempää (yli 30% yleisempää)
- Jonkin verran yleisempää (10%-30% yleisempää)
- Ei poikkeaa (poikkeaa vähemmän kuin 10 %)
- Jonkin verran harvinaisempaa (10%-30% harvinaisempaa)
- Merkittävästi harvinaisempaa (yli 30% harvinaisempaa)
- Ei tarpeeksi vastaajia (vastaajia alle 10, tulkintatulosta ei voida raportoida)

19 kohtaa ei poikennut Pohjois-Savon hyvinvointialueen tuloksista ja yhdessä kohdassa ei ollut tarpeeksi vastaajia

TYÖIKÄISET JA IKÄIHMISET

Työlliset, % väestöstä

30 (2023) → **29** (2024)
Koko maa 43 (2024)

Työttömät, % työvoimasta

12 (2023) → **12** (2024)
Koko maa 11 (2024)

Vaikeasti työllistyvien määrä (rakennetyöttömyys), % 15-64-vuotiaista

6 (2023) → **6** (2024)
Koko maa 5 (2024)

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

21 (2023) → **22** (2024)
Koko maa 6 (2024)

Avioeroja 25-64-vuotiailla / 1000 vastaavan ikäistä naimisissa olevaa

7 (2023) → **0** (2024)
Koko maa 17 (2024)

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

2 (2023) → **1** (2024)
Koko maa 2 (2024)

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syyllisiksi epäillyt / 1 000 asukasta

4 (2023) → **15** (2024)
Koko maa 10 (2024)

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

4 (2023) → **4** (2024)
Koko maa 6 (2024)

Mielenterveysindeksi, ikävakioitu (THL)

164 (2022) → **187** (2023)
Koko maa 100 (2023)

Kotona asuvat 65-74-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

96 (2023) → **96** (2024)
Koko maa 99 (2024)

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

69 (2023) → **68** (2024)
Koko maa 61 (2024)

Sairastavuusindeksi, ikävakioitu (THL)

138 (2022) → **144** (2023)
Koko maa 100 (2023)

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

133 (2023) → **164** (2024)
Koko maa 327 (2024)

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

3 (2023) → **3** (2024)
Koko maa 2 (2024)

Sairastavuusindeksi ilmaisee alueen väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indikaattori koostuu kymmenestä erillisestä sairausryhmittäisestä osaindeksistä, jotka kuvaavat kyseisten sairauksien yleisyyttä alueen väestössä.

3. Rautavaaran HYTE-kerroin

	HYTE-kerroin, 0-100	Prosessi-indikaattorit	Tulosindikaattorit
2021	64	79	50
2022	38	40	37
2023	44	33	55
2024	54	60	48
2025	67	67	67

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. **HYTE-kerroin** määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:

- **toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit** ja
- **tuloksia kuvaavat tulosindikaattorit**

[Rautavaaran prosessi-indikaattorit](#)

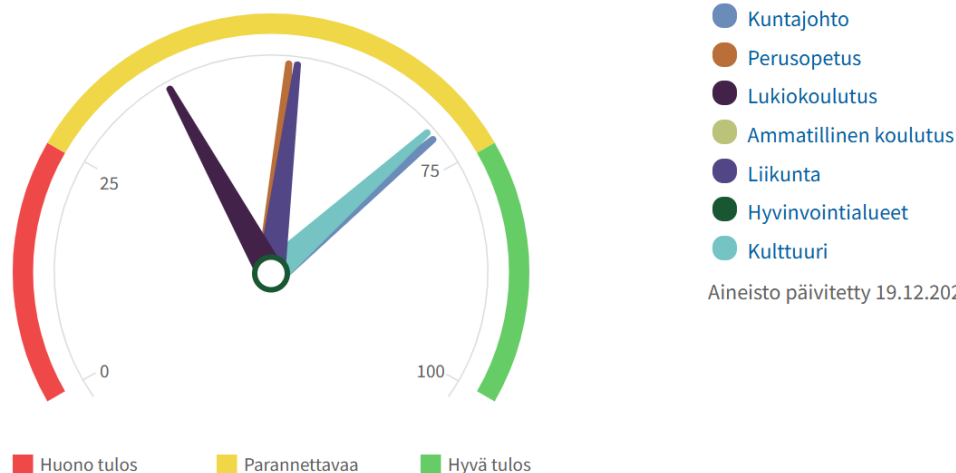
HYTE-kertoimen arvo Rautavaaran kunnalle vuonna 2025 oli 20,5€ per asukas (2024: 16,7€/asukas, 2023: 12,5€/asukas)

4. Terveysten edistämisen aktiivisuus

Pistemäärä osoittaa Rautavaaran terveydenedistämistyön suunnan. Vuonna 2025 tiedonkeruu suoritettiin kuntajohtoon, perusopetukseen ja kulttuuriin. Lukiokoulutuksen ja liikunnan tulokset ovat vuodelta 2024. Mikään sektoreista ei yllä hyvän tuloksen rajalle. Lukiokoulutuksen tulos on kaikista heikoin, ja kaikki tulokset ovat maan keskiarvoa alhaisimpia. Parhaimmat pisteet ovat kuntajohdosta ja kulttuurista, jotka melkein ylittävät hyvän tuloksen.

Lähde: TEA-viisari, THL

Kaikki sektorit : Rautavaara 2025

Pisteet	Rautavaara	Koko maa
Kaikki sektorit	57	72
Kuntajohto	71	87
Perusopetus	52	64
Lukiokoulutus	38	69
Liikunta	53	69
Kulttuuri	70	77

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Kaikki sektorit	57	51	49	51	52	60

5. Toteutetut toimet hyvinvoinnin edistämiseksi Rautavaaralla 2025

Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

- Vahvistetaan yhteistyötä kunnan ja liikuntayhdistysten kanssa
- Liikunnallista elämäntapaa edistävien hankkeiden rahoituksen hakeminen ja niiden toteutus
- Liikuntamahdollisuuksista viestiminen sosiaalisen median kanavilla
- Luontoliikuntapainotteisuus näkyy varhaiskasvatustoiminnassa ja perheitä tuetaan liikunnallisessa elämäntavassa vapaa-ajalla
- Luontokohteiden ja liikuntapaikkojen kehittäminen valtuustokauden aikana
- Kehittämistyössä otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon saavutettavuus, esteettömyys ja yhdenvertaisuus

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Maksuton kuntosali kuntalaisten käytössä monitoimitalolla jokaisena viikonpäivänä
- Monitoimitalon käyttöaste oli 92%
- Kunnan hiihtolatuja ylläpidetään säännöllisesti ja lisäksi kunta kustansi Tiilikan kansallispuiston hiihtoladun tekemisen ja ylläpitämisen
- Kunta tuki talviulkoilua edistäviä tapahtumia, kuten Hirvenhiihdon SM-kisoja, Vanhan Apteekkarin pilkkikilpailuja sekä Kelekkä-ajaja, ja oli mukana järjestämässä Tiilikan hiihtoa maaliskuussa 2025
- Yhdistykset saivat ohjaukspalkkioita liikuntatoiminnasta: muun muassa Ala-Luostan maamiessseura (40 ohjaukset), Raiku (250 ohjaukset), Rautavaaran nuorisosirkus (36 ohjaukset) ja Koillis-Savon sulka (23 ohjaukset)
- Liikunnallisuutta edistäviä yksittäisiä tapahtumia järjestettiin 8 kertaa
- Päätöksentekoon ja investointeihin tuotu mukaan liikunnallista elämäntapaa edistäviä hankkeita, jotka tähtäävät esimerkiksi liikuntapaikkojen kunnostamiseen
- Lapsille ja nuorille järjestettiin vapaa-aikamessut koulujen alkaessa 2025
- "Rautis liikkuu!" ja "Koulunuorisotyön startti Rautavaaralla!" -hankkeet mahdollistivat liikuntapainotteisen koulunuorisotyöntekijän palkkaamisen lokakuusta lähtien
- Koulunuorisotyöntekijä on pitänyt kouluajan ulkopuolella 12–16-vuotiaille potkunyrkkeilykerhoa (8-12 osallistujaa) ja 7–11-vuotiaille liikuntakerhoa (3-6 osallistujaa) viikoittain loppuvuoden ajan
- 5. ja 8. -luokkalaiset osallistuivat MOVE!-mittauksiin (23 opiskelijaa)
- Liitytty Liikkuva koulu -toimintaan ja aloitettu aktiivivälituntien järjestäminen
- Kunnan työntekijät oikeutettuja työpaikkaliikuntaan 1 x 60 min/viikko
- Kuntalaisten tietoisuutta saatavilla olevista palveluista edistetty lisäämällä liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden sekä liikuntaan liittyvien yritysten ja tapahtumien näkyvyyttä
- Kunta tukee paikallisia liikuntaseuroja ostamalla heiltä esimerkiksi monitoimitalon jalkapallokentän kunnossapidon
- Kuntalaisten käyttöön hankittu 10 kpl potkukelkkoja, joista parhaimpina talvipäivinä kaikki ovat käytössä

5. Toteutetut toimet hyvinvoinnin edistämiseksi Rautavaaralla 2025

Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö

- Tehdään ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa yhdyspinnoilla ja omana toimintana
- Yksinäisyys vaikuttaa päihteiden käyttöön, joten yksinäisyyttä vähentävää toimintaa tulisi kehittää ja järjestää, kartoitetaan mm. ystävätoiminnan mahdollisuuksia
- Tarjotaan päihdevalistusta ikäihmisille, työikäisille, nuorille
- Ehkäisevän päihdetyön teemaviikon toiminnan vahvistaminen

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Tipaton Tammikuu –kampanjaan osallistuminen somessa ja julisteilla
- Pohjois-Savon yhteinen Lapsi lasin takana –kampanjaan osallistuminen somessa (vappu, juhannus, joulukuu ja uusi vuosi)
- Hakematta paras –kampanjaan osallistuminen julisteilla ja Wilma-viestillä
- Kansainvälinen itsemurhien ehkäisy päivä 10.9.2025 huomioitiin somessa
- Maailman mielenterveyspäivä 10.10.2025 huomioitiin somessa
- Mielenterveysviikolla koululla järjestettiin aiheeseen liittyvää ohjelmaa sekä ripustettiin seinille aiheita käsitteleviä julisteita, jonka lisäksi koulunuorisotyöntekijä julkaisi sosiaalisessa mediassa nuorten mielipiteitä ja näkemyksiä päihteistä
- EPT-viikolla HUBU-päihdekasvatusoppitunnit yläkoululaisille, henkilöstölle ja huoltajille (Hubu@ menetelmä)
- Huomioitiin Savuton Suomi –päivä, Maailman tupakaton päivä sekä 28vrk ilman somessa ja osa myös julisteilla
- Päihde- ja mielenterveysasioissa on tehty yhteistyötä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa
- Kunta liittyi Pohjois-Savon laajuiseen Mieliteko-ohjelmaan
- Syksyn 2025 aikana Rautavaaralla käynnistettiin kolme erilaista ryhmätoimintaa Mieliteko-ohjelman kautta: Arjen taidot -ryhmä kansainvälisille nuorille, yökahvilatoiminta nuorille sekä hyvinvointiryhmä työelämän ulkopuolella oleville aikuisille
- Kaikukortti otettiin käyttöön
- Kunta osallistui yhdessä yhdistysten ja seurakuntien kanssa Välittämisen SM-kisoihin huhti- ja toukokuussa (ja voitettiin ne!)
- Päiväkodin työntekijöille järjestettiin kolmen päivän työhyvinvointia tukeva koulutus Mieliteko-hankkeen kautta
- Kirjastossa järjestettiin mielen hyvinvointiin liittyvä tilaisuus Mieliteko-hankkeen kautta
- Kunnasta osallistuttiin Pohjois-Savon ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön yhdyshenkilöverkoston palaveriin säännöllisesti noin kerran kuukaudessa
- Kunnassa pilotoitiin syksyllä Ystäväperhe-toimintaa (kansainvälisten lukio-opiskelijoiden sekä paikallisten välinen vapaaehtoistoiminnan muoto)

5. Toteutetut toimet hyvinvoinnin edistämiseksi Rautavaaralla 2025

Mielekkään tekemisen mahdollistaminen

- Kunta, järjestöt, yritykset, seurakunnat ja muut toimijat toteuttavat kaikkien kokoluokkien tapahtumia ja tilaisuuksia esimerkiksi kulttuurin ja liikunnan saralla
- Tekeminen tukee yhteisöllisyyttä
- Vahvistetaan nuorisotyön roolia
- Koulu koordinoi Harrastamisen Suomen mallia, joka lisää lasten ja nuorten harrastustoimintaa
- Kansalaisopiston tarjonnalla taataan tekemistä kaikille ikäryhmille
- Kehitetään kaikki asiakasryhmät tavoitettaviksi viestinnän keinoja

	2025	2024
Kirjaston kävijämäärä	n. 20 000	29 269

Kokonaislainauksien määrä **15 344**

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Järjestetty lukuisia tapahtumia, esimerkiksi venetsialaiset ja kävijäennätyksen saavuttaneet Rautavaarapäivät
- Vapaa-aikatoimi järjesti tuolijumppaa ja säännöllisiä uintiretkiä yhteistyössä Kuopion Hengitysyhdistys ry:n kanssa
- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tukivat ohjaamista (319 ohjauksetta)
- Kunta jakoi yhdistysavustuksia 14 000 euron edestä
- Etsivään nuorisotyöhön haettiin valtiovastusta sekä erityisnuorisotyöntekijän työajasta 50 % osoitettiin nuorisohjaukseen ja 50 % etsivään nuorisotyöhön
- Nuorisotila oli auki 2-3 kertaa viikossa
- Nuorisotilalla järjestettiin K16-yökahvilaa parittomien viikkojen perjantaisin
- Yhteistyö Kuopion kansalaisopiston kanssa oli tiivistä: kursseja suunniteltiin 59, joista 41 toteutui (osallistujia 309, toteutuneiden tuntien määrä 958)
- Kunnan kirjasto edistää lukemista
- Kirjastolla on järjestetty vaihtuvia näyttelyitä, joista osan yhteydessä on myös ollut erilliset näyttelyn avajaiset
- Kirjasto toimii ikäihmisille matalan kynnyksen paikkana, jonne on helppo tulla ja jossa toimii Savonetin järjestämä maksuton digituki noin kahden viikon välein
- Vapaa-aikaohjaaja on järjestänyt kirjastossa satutunteja
- HYTE-työryhmä kokoontui viisi kertaa vuoden aikana
- Koko kylän pikkujoulut 21.11.2025 kokosi noin 120 rautavaaralaista juhlistamaan välittämisen SM-kisojen voittoa
- Koulunuorisotyöntekijä on järjestänyt suosiota saavuttaneiden sisävälituntien järjestämisen opiskelijoille
- Lapsille ja nuorille järjestettiin 8 erilaista Harrastamisen Suomen malli -kerhoa, joissa on parhaimmillaan ollut 21 osallistujaa
- Kunta osallistui hanketoimintaan ja tapahtumiin, jotka loivat yrittäjille, työnhakijoille ja kuntalaisille osallistumis-, verkostoitumis- ja oman osaamisen kehittämismahdollisuuksia

5. Toteutetut toimet hyvinvoinnin edistämiseksi Rautavaaralla 2025

Elämisen mahdollisuuksien parantaminen

- Tuetaan kuntalaisia työllistymisessä ja yrityksiä työllistämisessä sekä kehittämistoimissa
- Kesätyöllistäminen
- Yritysten tukitoimet
- Kuntouttava työtoiminta
- Asuinkiinteistöjen remonttien toteutus
- Elinkeinoja kehittävien hankkeiden toteuttaminen
- Työkykykartoitusten toteuttaminen
- Asuinympäristön viihtyvyyden kehittäminen
- Kylän kävelylenkille suunniteltujen penkkien toteutus
- Esteettömyyden edistäminen

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä:

- Elinkeinoja kehittäviä hankkeita oli 3 kpl
- Yrityskohtaisia neuvontatapaamisia oli 37 kpl ja yritysvierailuja tehtiin 19 kertaa
- Kunnassa yrityksiä yhteensä 67 kpl
- Elinkeinoelämän tukia maksettiin eri muodoissa yhteensä 27 kertaa, tuki kosketti yhteensä noin 40 elinkeinoelämän piirissä olevaa tahoa
- Tuettiin 19 työnhakijaa eri tukimuodoissa
- Visit Rautavaara –brändin alla oltiin mukana 8 tapahtumassa: Kelekkajot, Hirvenhiihdon SM-kilpailut, Vanhan Apteekkarin pilkkikisat, Korpimetsän kutsu, Erätaika, Rautavaarapäivät, Valtimopäivät ja Rautavaaran Venetsialaiset
- Maaseutupalveluiden neuvontaa toteutettiin ulkoistettuna Sydän-Savon maaseutupalveluiden kautta
- Yhdistyksiltä on hankittu muun muassa monitoimitalon iltavalvonta sekä urheilukentän kunnossapito
- Kuntaan rekrytoitiin työllisyyskoordinaattori keväällä 2025, joka tekee yhteistyötä Kuopion työllisyysalueen kanssa
- Rautavaaran kunta voitti välittämisen SM-kisat keväällä 2025, eli kunnassa tehdään eniten vapaaehtoistyötä väkilukuun suhtautettuna
- Kunnan ulkoilupaikkoja ja luontokohteita ylläpidetään esimerkiksi huolehtimalla käymälöiden siisteydestä, polttopuiden hankinnasta ja polttopuuhuollosta
- Ulkoilupaikkojen palvelutasoa on kehitetty uusimalla 10 kpl kompostoivia vessoja uimapaikoille ja venevalkamaan
- Venevalkamaan hankittiin telttasauna, lisäksi Venevalkamaan ja Rouskunhiekalle hankittiin soutuveneitä kaikkien vapaaseen käyttöön, jotka ovat olleet kovassa käytössä

6. Johtopäätökset hyvinvoinnin tilasta

Tilastoja analysoitaessa on pidettävä mielessä, että Rautavaaran väkiluku on melko pieni. Vuosien 2024–2025 vaihteessa asukkaita oli noin 1400. Tämän vuoksi eri vuosia vertaillaessa tilastot voivat vaihdella enemmän kuin isommissa kunnissa. Eri väestöryhmien tilastoissa – erityisesti lasten ja nuorten kohdalla – indikaattoritieto voi heilahtella paljonkin kohdeperusjoukon pienuuden takia. Tämä hankaloittaa myös tiedon saantia ja vertailua, koska esimerkiksi kouluterveyskyselyn oppilaitoskohtaisia tuloksia ei julkaista, mikäli kysymyiskohtainen vastaajamäärä on alle 20. Väkiluvun laskiessa tilastoja on saatavilla entistä vähemmän.

Lasten ja nuorten osalta huolestuttavin tieto on MOVE!-mittausten tulosten heikkeneminen entisestään. Suurimalla osalla lapsista ja nuorista on tulosten mukaan heikko fyysinen toimintakyky, ja ero on huomattava muuhun Pohjois-Savon alueeseen verrattuna. Lisäksi koulunkäynnistä pitäminen on laskenut. Positiivisena muutoksena näkyvät kaverisuhteet ja mahdollisuus keskustella koulussa aikuisten kanssa. Erityisesti lasten kohdalla indikaattoritietoa oli huonosti saatavilla, joten kokonaiskuvaa lasten hyvinvoinnista ja terveydestä on hankala saada.

Yhä useampi nuorista syö aamupalaa arkiamuisin, mutta sen sijaan päivittäin koululounasta vain neljäsosa. Myös lukiolaisista muuhun Pohjois-Savon hyvinvointialueeseen verrattuna harvempi syö päivittäin koululounasta. Kiusaaminen, huoli mielialasta sekä tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö on vähentynyt. Koko Pohjois-Savon hyvinvointialueeseen verrattuna harvempi lukiolainen pitää koulunkäynnistä, kokee voivansa keskustella mieltä painavista asioista aikuisen kanssa ja ei ole kokenut kiusaamista lukukauden aikana.

Työikäisten ja ikäihmisten osalta indikaattoritieto on pysynyt lähes samana. Tässä on tosin huomioitava, että tuorein tieto on vuodelta 2024. Suurin muutos koskee päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syyllisiksi tuomittuja, mikä indikaattoritiedon mukaan on moninkertaistunut. Lisäksi kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä ovat lisääntyneet.

Tilastojen valossa voi todeta, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tulee jatkaa kunnassa tehokkaasti, vaikka osa hyvinvoinnin tilastoista onkin käänntynyt positiivisempaan suuntaan. Uusi hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2029 on valmistumaisillaan, johon on huomioitu sekä laajan hyvinvointikertomuksen että vuosiraportin 2025 osoittamat hyvinvointivajeet. Vuoden 2024 hyvinvoinnin edistämisen vuosiraportti sisältyi laajaan hyvinvointikertomukseen 2021–2025.

Hyvinvointia ja terveyttä on edistetty suunnitelmallisesti Rautavaaralla, mutta tehtävää riittää edelleen. Uusi hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 menee hyväksyntään keväällä 2026. Vuosiraportti on laadittu yhteistyössä hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattorin, kunnassa harjoittelua suorittavan yhteisöpedagogiopiskelijan sekä kunnan muiden toimijoiden kesken. Vuosiraportti lähetetään käsiteltäväksi sivistyslautakuntaan, kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustoon.

Sivistyslautakunta 23.3.2026 § 29

Kunnanhallitus 7.4.2026 § 45

Kunnanvaltuusto 13.4.2026 § 17

